

De aanzet voor een wettelijke regeling voor een besloten vennootschap met een maatschappelijk doel (BVm)

Manuel Lokin, Günther Rensen, Niels Bosma, Harry Hummels¹

1. Inleidend

In onze samenleving is behoefte aan bedrijven die maatschappelijke en milieubelangen primair stellen. Dan gaat het om toegang tot de arbeidsmarkt voor ouderen, mensen met een beperking of vluchtelingen. Ook bedrijven die circulair produceren, de energietransitie bevorderen of natuurbehoud nastreven zijn gewenst. Deze bedrijven zouden in de nabije toekomst de BVm als nieuwe rechtsvorm kunnen aannemen. Het voordeel van het aannemen van een BVm is dat de maatschappelijke intenties van de oprichters overeind kunnen blijven als het bedrijf groeit en een beroep doet op de kapitaalmarkt. Ook erkent de BVm expliciet de maatschappelijke status van het bedrijf en is het daarmee als zodanig herkenbaar voor belanghebbenden als overheden, investeerders en belangenorganisaties.

Met de aanzet voor een wettelijke regeling voor een besloten vennootschap met een maatschappelijk doel (de "**Aanzet**"), waarin de hoofdlijnen van een wettelijke regeling voor de BVm uiteen zijn gezet, wordt tegemoetgekomen aan voornoemde behoefte.

In deze reactie zullen wij nader ingaan op de Aanzet, waarbij wij zowel vanuit een ondernemingsrechtelijk als vanuit een economisch en maatschappelijk perspectief naar de voorgestelde regeling kijken. De nadruk in deze bijdrage zal op het eerste perspectief liggen.

¹ Prof. mr. Manuel Lokin is hoogleraar Ondernemingsrecht aan de Universiteit Utrecht en prof. mr. Günther Rensen is eveneens hoogleraar Ondernemingsrecht aan de Universiteit Utrecht, Dr. Niels Bosma is universitair hoofddocent bij de Utrecht University School of Economics en medeoprichter van het Utrecht University Social Entrepreneurship Initiative en prof. Harry Hummels is hoogleraar Social Entrepreneurship aan de Universiteit Utrecht. Zij zijn verbonden aan het onderzoeksplatform Social Entrepreneurship Initiative, de onderzoekshub Markets & Corporations, het Utrecht Centre for Accountability and Liability Law (Ucall) en het onderzoekscentrum voor Financiering, Onderneming en Recht.

2. Onderscheid en vrijwilligheid, maar geen vrijblijvendheid

Ten grondslag aan de in de Aanzet voorgestelde regeling ligt de fundamentele keuze om een duidelijk onderscheid aan te brengen tussen enerzijds ondernemingen die zich specifiek richten op het realiseren van een positieve maatschappelijke impact ("maatschappelijke ondernemingen") en anderzijds ondernemingen die zich niet specifiek een dergelijk maatschappelijk doel voor ogen hebben gesteld ("gewone ondernemingen"). Het primaire doel is het maken van een dergelijk onderscheid, en laat een verdergaand onderscheid tussen verschillende maatschappelijke ondernemingen onverlet. Deze keuze is onzes inziens juist. De wettelijke regeling dient naar onze mening zo uitnodigend mogelijk te zijn voor een zo groot mogelijke groep ondernemingen en niet te verworden tot een regeling die slechts is weggelegd voor een exclusieve groep maatschappelijk bewogen en betrokken ondernemingen die het meest streng is in de leer.

In dit kader achten wij het ongelukkig dat in de Aanzet het onderscheid tussen gewone ondernemingen en maatschappelijke ondernemingen onder meer wordt geïllustreerd met de zinsnede dat de laatsten *niet het maken van winst* maar het realiseren van positieve maatschappelijke impact vooropstellen.² Daarmee worden gewone ondernemingen die winst eveneens als middel in plaats van doel zien en die willen bijdragen aan een duurzame, rechtvaardige en inclusieve samenleving te kort gedaan (dan wel zouden ook deze ondernemingen ten onrechte worden aangeduid als maatschappelijke ondernemingen). Daarnaast wordt daarmee geen recht gedaan aan de discussie die momenteel op internationaal niveau wordt gevoerd over het doel van de onderneming, die verder reikt dan de maatschappelijke onderneming. Een winststreven is dan ook niet het onderscheidende criterium tussen maatschappelijke en gewone ondernemingen, maar de aan- of afwezigheid van een in de statuten omschreven doel van maatschappelijk belang.³

De keuze voor het maken van een onderscheid tussen maatschappelijke en gewone ondernemingen betekent niet, dat het niet nuttig is om ook na te denken over de wijze waarop vervolgens onderscheid kan worden gemaakt

² Aanzet, p. 2.

³ Zoals ook volgt uit Aanzet, p. 7 e.v.

binnen de type ondernemingen die wettelijk als “maatschappelijk” te gelden hebben. De Aanzet heeft daar ook oog voor door te benadrukken dat een combinatie met normen, bijvoorbeeld geformuleerd door de private sector, zoals de normen die volgen uit de Code Sociale Ondernemingen en de Prestatieladder socialer ondernemen, of de vereisten voor het zijn van een B corps, zeer wel denkbaar is. Maar het is onzes inziens te loven dat weerstand is geboden tegen de aanlokkelijke roep om een wettelijke regeling vorm te geven die verder gaat dan het maken van onderscheid tussen maatschappelijke ondernemingen en gewone ondernemingen.

Voorname fundamentele keuze werkt uiteraard door in de invulling die aan de regeling gegeven is, overigens zonder dat de keuze om een BvM te worden vrijblijvend wordt. Zo onderscheidt een maatschappelijke onderneming zich van een gewone onderneming eenvoudigweg door het maatschappelijke doel dat in de statuten verankerd ligt en de expliciet gemaakte vrije keuze zich te willen binden aan de beoogde wettelijke regeling en daarmee aan regels over onder andere de bestemming van de winst, het meten van de maatschappelijke uitkomsten en effecten en het afleggen van verantwoording in een maatschappelijk jaarverslag of paragraaf. In het algemeen volgt de aanzet in grote lijnen één van de twee mogelijke routes die in de verkennende studie van de UU zijn gepropageerd (de BvM “light”) om aan de vraag naar (h)erkenning te voldoen en daarbij een gelijkblijvend speelveld te hanteren.⁴

Hoewel wij het gekozen vertrekpunt onderschrijven en toejuichen, denken we dat enkele onderdelen scherper naar voren moeten komen om de beoogde doelen van de regeling te kunnen verwezenlijken.

3. De keuze voor alleen de BV

Er is gekozen voor toepassing van de BvM op (slechts) een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Een vraag die zich logischerwijs opwerpt is of niet ook gekozen zou kunnen worden voor een multi-rechtsvorm (en eventueel zelfs een handelsnaamneutraal) label.⁵

⁴ Zie het rapport van de Universiteit Utrecht “Versnelling en verbreding sociaal ondernemerschap” uit 2019, waar een deel van de auteurs aan heeft bijgedragen.

⁵ Zie ook Chr. M. Stokkermans, Naar een wettelijke verankering van de maatschappelijke onderneming, *Maandblad voor Ondernemingsrecht (MvO)*, 2021.

Wij begrijpen de keuze die in de Aanzet is gemaakt om vooreerst een wettelijke regeling vorm te geven die zich richt op de meest gebruikte kapitaalvennootschap. In tegenstelling tot de stichting, en evenzo de vereniging en coöperatie, hangt om kapitaalvennootschappen (vooralnog) een zweem van winstbejag ten behoeve van de aandeelhouders. Meer dan anderen hebben juist de maatschappelijke ondernemingen die worden gedreven in de rechtsvorm van een BV dan ook behoefte aan (h)erkenning van hun maatschappelijke karakter. Daar komt bij dat uit onderzoek naar voren komt dat het merendeel van de (aspirant) maatschappelijke ondernemingen de BV als rechtsvorm heeft.⁶ Een keuze voor slechts één rechtsvorm heeft verder het voordeel dat de regeling specifiek op deze ene rechtsvorm kan worden afgestemd. Geredeneerd vanuit daar waar de grootste behoefte leeft, vanuit de wens de voorgestelde regeling ook daadwerkelijk tot wet te verheffen (haalbaarheid) en vanuit de praktische voordelen die deze keuze biedt, is de keuze voor alleen de BV dus te billijken.

De onderbouwing die in de Aanzet wordt gegeven voor het beperken van de "m" tot alleen de BV is echter geschreven vanuit een ander perspectief. Zo wordt verkondigd dat een wettelijk te regelen maatschappelijk label voor andere rechtsvormen te veel complicaties op zou leveren. Wat de personenvennootschappen betreft, kunnen wij ons daar zeker in vinden. De argumenten die pleiten tegen een (*de facto*) wettelijk label voor de naamloze vennootschap, de coöperatie, de vereniging en de stichting overtuigen onzes inziens niet. Wij bepleiten dan ook verder na te denken over een uitbreiding van de voorgestelde regeling zodat het ook voor maatschappelijke ondernemingen die in andere rechtsvormen worden gedreven, zoals in een coöperatie, vereniging, stichting of naamloze vennootschap, mogelijk wordt om zich naar buiten toe te kunnen profileren

⁶ Zie KPMG/Nyenrode, Stimuleren van (h)erkenning van sociale ondernemingen, Den Haag, maart 2020, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Hieruit blijkt dat 48% van de respondenten in het onderzoek de BV als rechtsvorm heeft. Een vergelijkbaar beeld komt naar voren in het onderzoek van Social Enterprise NL waar 52% de BV als rechtsvorm heeft. Social Enterprise NL, De Social Enterprise Monitor 2019: Het onderzoek naar de ontwikkelingen van sociale ondernemingen in Nederland, 2019, p. 10. Zie ook Aanzet, p. 3 "Een flink deel van de ondernemingen met aspiraties om maatschappelijke onderneming te worden, behoort al toe aan een BV."

als een maatschappelijke onderneming.⁷ Het is ongewenst dat zij zich daarvoor eerst zouden moeten omzetten in een BVm, wat immers een lastenverzwaring voor deze ondernemingen tot gevolg zal hebben.⁸ Zo is het op zijn minst opmerkelijk te noemen dat de regeling niet ook van toepassing is op de naamloze vennootschap. In de Aanzet wordt deze keuze onder meer gerechtvaardigd door de stellen dat een belangrijk verschil met de BV is dat de aandelen van de NV vrij verhandelbaar zijn. Daardoor zou het gerechtvaardigde eigenbelang van aandeelhouders om te delen in de winst en de beperkte invloed van het bestuur om tegenwicht te bieden aan de stem van de algemene vergadering, een te groot risico vormen voor de primair maatschappelijk koers en bestendig succes van de onderneming.⁹ Onduidelijk is waarom het voorgaande niet ook (in ieder geval deels) opgaat voor de BV waarvoor immers niet langer de verplichting geldt om een blokkeringsregeling te hebben.¹⁰ In het wetsvoorstel zou hier een nadere toelichting op kunnen worden gegeven. Een meer valide argument zou onzes inziens zijn dat de wetgever zich momenteel aan het beraden is op een modernisering van het NV-recht. Dat laat onverlet dat wij ten principale een uitbreiding van het regime van de maatschappelijke onderneming naar de NV van harte toejuichen. Daarbij verwijzen wij naar ontwikkelingen in het buitenland, waaronder de Franse *Loi Pacte* en de Amerikaanse *Benefit Corporation*. Beide regimes openen juist voor beursgenoteerde ondernemingen de mogelijkheid om hun maatschappelijke doelstellingen te bevorderen en overeind te houden ten overstaan van financieel gedreven aandeelhouders.¹¹

⁷ Stokkermans, 2021; Zilliken-Loos, Crul & Schriemer, De nieuwe juridische jas voor de maatschappelijke onderneming komt eraan: de BVm, *Maandblad voor Ondernemingsrecht (MvO)*, 2021; Zilliken-Loos, Crul & Schriemer, De maatschappelijke onderneming en haar (nieuwe) juridische jas, *Maandblad voor Ondernemingsrecht (MvO)*, 2020, p. 251.

⁸ Daarnaast brengt de omzetting van bijvoorbeeld een stichting in een BV allerlei additionele vragen mee, zoals wie de aandeelhouders in dat geval worden. Zie ook Zilliken-Loos, Crul & Schriemer (2021), die erop wijzen dat voor omzetting van een stichting een rechterlijke machtiging vereist is en dat een ANBI-stichting in dat geval de ANBI-status zal verliezen.

⁹ Aanzet, p. 4.

¹⁰ Art. 2:195 lid 1 BW.

¹¹ De wettelijke regeling voor de BVm zal vermoedelijk slechts beperkte aanpassingen behoeven om ook geschikt te zijn voor de introductie van de NVm. Wellicht dat er verdergaande vereisten zullen moeten gaan gelden voor beursgenoteerde NVm's. De voorbeelden uit Frankrijk en de VS, hoewel deze beide regimes geen garantie vormen voor het centraal stellen en het bewaken van de maatschappelijke doeleinden van de onderneming, zouden daarvoor als inspiratie kunnen dienen.

Wij kunnen ons goed voorstellen dat eerst ervaring wordt opgedaan met een wettelijk label voor alleen de BV, waarna regelingen voor de andere rechtsvormen zullen volgen. Een toezegging en eerste aanzet daartoe kunnen natuurlijk al wel lopende het wetgevingsproces worden gegeven.

4. Het statutaire doel en de werkzaamheden van de BVm

Opvallend is dat in de Aanzet lijkt te zijn gekozen voor zowel het opnemen in de statuten van een maatschappelijk doel (een in de statuten omschreven doel van maatschappelijk belang) als het opnemen van een omschreven "voorwerp van werkzaamheid". Op grond van art. 2:177 lid 1 BW dienen de statuten van een BV al het doel van de vennootschap te bevatten. Ondernemers worden echter veelal geadviseerd door vennootschapsjuristen om dat doel zo ruim en ongedefinieerd mogelijk te houden. Een door een rechtspersoon verrichte rechtshandeling is immers vernietigbaar, indien daardoor het doel wordt overschreden en de wederpartij dit wist of zonder onderzoek moest weten.¹² In de praktijk heeft dit ertoe geleid dat het gebruikelijk is om, in plaats van een daadwerkelijk doel, veeleer een omschrijving te geven van alle werkzaamheden die de rechtspersoon mag verrichten. In de literatuur wordt het statutaire doel waarin de werkzaamheid van de rechtspersoon wordt beschreven dan ook wel aangeduid met "het oneigenlijke doel". Lezen wij de Aanzet goed, dan kan de BVm dus niet volstaan met het opnemen van (alleen) een oneigenlijk doel, maar wordt de BVm gedwongen om, naast de werkzaamheden, ook het eigenlijke doel (het maatschappelijk doel van de vennootschap) expliciet in de statuten te verankeren. Wij juichen deze ontwikkeling toe doordat de sanctie van art. 2:7 BW op die manier juist bij maatschappelijke ondernemingen weer een rol van betekenis zou kunnen spelen. Daarnaast kleurt het eigenlijke doel de open normen van Boek 2 BW zodat het handelen van bij de vennootschap betrokkenen ook daadwerkelijk kan worden getoetst aan dat doel.¹³

¹² Zie art. 2:7 BW. Slechts de rechtspersoon zelf kan overigens een beroep op deze vernietigingsgrond doen.

¹³ Denk onder meer aan art. 2:8, 2:9 en 2:239 BW en aan toetsing van het beleid of de gang van zaken in een enquêteprocedure.

De Aanzet bevat een limitatief aantal categorieën van doelen die als “maatschappelijk belang” worden beschouwd. Aansluiting wordt gezocht bij de ANBI-regeling. Deze keuze lijkt vooral pragmatisch te zijn ingestoken. Dit verhoogt de werkbaarheid via de inzet van notarissen maar het is de vraag of dit aansluit bij de behoeften van de groep ondernemingen waar het in de eerste plaats om te doen is. Onzes inziens zou nadrukkelijker mogen worden bekeken of hierdoor niet een deel van de potentieel maatschappelijke ondernemingen wordt uitgesloten.¹⁴

De omschrijving van het doel van de vennootschap, alsmede van de werkzaamheden vormt, onzes inziens, een noodzakelijke stap op weg naar maatschappelijk ondernemen. Volledig en voldoende is de stap evenwel niet. Het enkele feit dat een onderneming werkzaam is in, bijvoorbeeld de welzijnssector en daarin werkzaamheden verricht volstaat niet, zoals ook in de Aanzet wordt aangegeven: “In het algemeen geldt voor de toepassing van dit wetsvoorstel dat de vennootschap rechtstreeks gericht is op een maatschappelijk belang, en niet dat slechts zijdelings een gunstig effect op het maatschappelijk belang uitgaat.” Een en ander heeft tot gevolg dat het maatschappelijk doel specifiek dient te worden omschreven, op basis van een nader te operationaliseren kader, inclusief een set van criteria, op grond waarvan de substantiële aard van het maatschappelijk belang kan worden vastgesteld. Het verdient aanbeveling tot de formulering van een dergelijk kader te komen, al dan niet opgesteld door onafhankelijke deskundigen.

Daarnaast merken wij op dat de werkzaamheden die dienen te leiden tot realisatie van het doel wettig en maatschappelijk oorbaar dienen te zijn. Over dat laatste begrip ontstaat met enige regelmaat discussie, vooral waar het activiteiten betreft die wettelijk geoorloofd zijn maar maatschappelijk in toenemende mate weerstand oproepen. Daarbij kan worden gedacht aan uiteenlopende bedrijfsactiviteiten zoals de productie of verkoop van tabak, alcoholische dranken, adult entertainment of kansspelen. Ook activiteiten, producten en diensten met schadelijke gevolgen voor de samenleving als geheel, waaronder de productie en verkoop van fossiele brandstoffen of de intensieve veehouderij, zijn in dit kader omstreden. Kan een tabaksproducent kwalificeren als een BvM als de producent zich tot doel stelt om (potentiële) rokers te laten kiezen voor een minder schadelijk

¹⁴ Zie bijvoorbeeld Stokkermans (2021), p. 100.

tabaksproduct dan de ouderwetse sigaret? Ook hier verdient het aanbeveling een kader te ontwikkelen waar door de wetgever naar kan worden verwezen bij het duiden van het maatschappelijk belang.

5. Meer aandacht voor meten van, en rapporteren over resultaten

Wij hechten eraan een brede groep van (toekomstige) ondernemingen aan te kunnen spreken, veel breder dan de huidige schattingen van 4000-6000 maatschappelijke ondernemingen. Juist grotere, meer mkb-achtige ondernemingen, zouden uitgedaagd kunnen worden specifiek maatschappelijke doelstellingen na te streven – en daarmee de werking van de wet kunnen versterken. Vanzelfsprekend dienen zij daarbij te voldoen aan alle vereisten die de wet stelt. Om *greenwashing* te voorkomen is daarbij een kwalitatief goede verantwoording door het ondernemingsbestuur aan de aandeelhouders, de medewerkers, de klanten en overige stakeholders wel vereist. Wordt helder wat de bijdrage is aan de maatschappelijke doelen en de voortgang daarin? Is inzichtelijk hoe de verdeling van de winst daaraan bijdraagt? Verwijzingen naar de VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen volstaan in dit kader niet. Ook de algemene bewoordingen in veel maatschappelijke jaarverslagen, vragen om aanvullend bewijs dat de maatschappelijke doeleinden dichterbij worden gebracht. Dat gaat verder dan de in de wetstekst opgenomen verwijzing naar de “gerealiseerde maatschappelijke waarde”. We raden aan hier nog nader naar te kijken. Dat is ook in het belang van de maatschappelijke onderneming zelf. Een tekortschietende verantwoording houdt een risico in op juridische procedures bij (onder meer) de Ondernemingskamer en hoge proceskosten.

De voorgestelde transparantievereisten zijn naar onze mening aan de magere kant. Juist omdat de criteria om in aanmerking te komen voor een BVM beperkt zijn (primair het hebben van een maatschappelijk doel), dient te worden gewaarborgd dat de onderneming die de BVM drijft ook daadwerkelijk dat maatschappelijke doel bevordert. In dat kader past openheid en dialoog. Onzes inziens zouden er dan ook meer vereisten moeten worden gesteld aan het meten van, en rapporteren over, de maatschappelijke resultaten (hiermee uitdagender) door middel van de bedrijfsvoering (hiermee aangevend dat het om een onderneming gaat die haar omzet grotendeels uit de markt haalt) en dat een duidelijke koppeling

zichtbaar is tussen de maatschappelijke doelstellingen en het financiële beleid van de onderneming.

Concreet betekent dit dat wij van mening zijn dat ten minste de volgende informatie vrij beschikbaar wordt gesteld en beschikbaar wordt gehouden op de website van de BvM:

- De statuten van de BvM en eventuele statutenwijzigingen die plaats hebben gevonden sinds het BvM-regime van toepassing is;
- De verklaring van de notaris dat voldaan is aan de vereisten om een BvM te zijn;
- Het huidige winst- en uitkeringsbeleid inclusief voorgaande winst- en uitkeringsbeleiden¹⁵; en
- Het maatschappelijk verslag, dan wel de maatschappelijk paragraaf.

Verder bevelen wij aan dat de vennootschap in haar verantwoording over het streven naar en de realisatie van haar maatschappelijke doel ten minste ingaat op de volgende aspecten:

- De activiteiten die worden ondernomen ten behoeve van het maatschappelijke doel. Daarbij kan gedacht worden aan een nader uit te werken verandertheorie (*Theory of Change*) die *a priori* de verbanden tussen de door de vennootschap te verrichten activiteiten en de maatschappelijke effecten die zij daarmee beoogt te realiseren verheldert;
- Een jaarlijkse rapportage over de uitkomsten en effecten van deze activiteiten waarin uiteen wordt gezet op welke wijze en in welke mate de activiteiten bijdragen aan het realiseren van het maatschappelijke doel van de vennootschap; en
- Een toelichting op de verhouding tussen maatschappelijke en bedrijfs-economische doeleinden en de daaruit voortvloeiende activiteiten, inclusief een verantwoording over de bestemming van de winst.

Gelet op het cruciale belang van transparantie en verantwoording over de maatschappelijke resultaten zou zelfs gedacht kunnen worden aan een vorm van externe controle van de rapportage. Primair denken wij daarbij aan een externe beoordeling door relevante stakeholders. Daarnaast is het denkbaar dat de realisatie van het maatschappelijk belang door de BvM onafhankelijk wordt getoetst door een daartoe gekwalificeerde instantie.

¹⁵ Eventueel zou ook de verplichting kunnen worden opgenomen om eveneens de uitvoering die is gegeven aan dit beleid openbaar te maken, hoewel een dergelijke openbaarmakingsverplichting ontmoedigend kan werken in geval van een duidelijk te identificeren UBO.

Voor middelgrote (en grote) vennootschappen (art. 2:397 BW) zou de voor deze groep toch al verplichte controle van de accountant zich ook tot deze maatschappelijke rapportage kunnen uitstrekken.

BVm's die kwalificeren als micro (art. 2:395a BW) of kleine (art. 2:396 BW) vennootschap kunnen daartoe worden gefaciliteerd door kosteloze controle door een dienst vanuit een betrokken overheidsinstantie of een private partij. Een belangrijke vraag is wel of het beoordelen van de verantwoording die wordt afgelegd door een maatschappelijke onderneming een taak is van de overheid. Dit is een flinke inspanningsverplichting, waarvan wij vermoeden dat daar momenteel niet genoeg draagvlak voor bestaat. Ervaringen vanuit het Verenigd Koninkrijk (CIC) en België (VSO), waar de situatie overigens niet 1 op 1 vergelijkbaar is met de Nederlands context, zijn wisselend.

Wij zien in de BVm vooral de beoogde nationale ondersteuning als het gaat om erkenning en herkenning van ondernemingen met een maatschappelijke doelstelling, in het nastreven van Brede Welvaart – zowel top-down via regelingen als via het creëren van een voedingsbodem voor bottom-up initiatieven. Daarbinnen zit dermate veel variatie aan maatschappelijke ondernemingen dat deze tegelijkertijd via andere, wezenlijk van elkaar verschillende labels (bijvoorbeeld Code Sociale Ondernemingen, gecertificeerde B Corp, PSO) kunnen worden bediend, die dan ook de bijbehorende beoordeling op zich nemen. Neem de situatie dat bijvoorbeeld financiële instellingen, overheden of grote bedrijven door het bestaan van de BVm meer geneigd zijn samen te werken met maatschappelijke ondernemingen. Dan zouden ze daarbinnen nog op zoek kunnen (of zelfs moeten) gaan naar specifieke typen maatschappelijke ondernemingen, al naar gelang het gewenste type samenwerking. De BVm zelf dient dus meer als paraplu waardoor onzes inziens de regulering ook niet moet doorschieten.

In de consultatie is betoogd dat er ook een meer uitdagende toets mogelijk is, gekoppeld aan de impactgebieden die opgenomen zijn in het Register Sociale Ondernemingen dat wordt bijgehouden door de Stichting Code Sociale Ondernemingen.¹⁶ Wij zijn daar geen voorstander van. De

¹⁶ Stokkermans (2021).

specifieke vereisten bij deze code zijn in onze optiek qua adoptiegraad toepasselijk voor een te kleine groep ondernemingen, hetgeen het gewenste effect van de voorgestelde regeling zou kunnen ondermijnen. Wij zijn van mening dat het opleggen van duidelijkere vereisten aan het rapporteren, het gevaar van *greenwashing* zal tegengaan – meer dan het aanduiden van specifieke “impactgebieden”. Over die laatste gebieden kan altijd nog discussie ontstaan.

6. Mogelijkheid om uitkering van de winst uit te sluiten

Opvallend is, dat in de Aanzet krampachtig wordt vastgehouden aan de mogelijkheid voor de BVm om winst uit te keren. Zo dient de BVm met haar werkzaamheden een in de statuten omschreven doel van maatschappelijk belang na te streven of te bevorderen, “zonder dat die doelomschrijving de mogelijkheid tot het doen van uitkeringen van winst of reserves [volledig] uitsluit.” Ons is niet duidelijk waarom een BVm moet worden gedwongen om winst uit te mogen keren. In de toelichting wordt gesteld dat een zeker winstrecht van aandeelhouders van de BVm gewaarborgd dient te blijven. Het winstrecht wordt immers in zijn algemeenheid als “wezenlijk onderdeel van het aandeelhouderschap” erkend, waarbij verwezen wordt naar de memorie van toelichting bij de Wet Flex-bv uit 2006.¹⁷ Het valt zeer te betwijfelen of deze stelling wel geheel juist is.¹⁸ Wij zouden menen dat art. 2:216 lid 7 BW reeds een statutaire regeling toestaat op grond waarvan alle aandelen geen recht op winst hebben.¹⁹ Wat stemrechtloze aandelen betreft, is immers expliciet bepaald dat er ten minste één aandeel met stemrecht moet zijn.²⁰ Een dergelijke verplichting voor ten minste één aandeel met winstrecht is in Boek 2 BW niet terug te vinden. De voorgestelde regeling lijkt dan ook verder te gaan dan de mogelijkheden die gelden voor een gewone BV.

Daarnaast brengt de voorgestelde regeling voor de BVm mee dat aandeelhouders bij ontbinding geen recht krijgen op enige overschot. In

¹⁷ Kamerstukken II 2006/07, 31058, nr. 3, p. 75.

¹⁸ Zie ook Stokkermans (2021), p. 103.

¹⁹ Art. 2:216 lid 7 BW staat toe dat bij statuten kan worden bepaald dat aandelen van een bepaalde soort of aanduiding geen of slechts een beperkt recht geven tot deling in de winst of reserves van de vennootschap.

²⁰ Art. 2:175 lid 1 BW. “Ten minste één aandeel met stemrecht in de algemene vergadering wordt gehouden door een ander dan en anders dan voor rekening van de vennootschap of een van haar dochtermaatschappijen.”

zoverre maakt de voorgestelde regeling dus al een vergaande inbreuk op de financiële rechten die aandeelhouders normaliter toe zouden komen. Onzes inziens werkt het verbod om het doen van uitkeringen van winst of reserves uit te sluiten onnodig beperkend. Hoewel niet als vereiste dient te gelden dat een BVm geen winst mag uitkeren, lijkt ons dat de betrokkenen bij de BVm ervoor zouden moeten kunnen kiezen om de vennootschap op een dusdanige manier in te richten dat aan de aandeelhouders slechts (een bepaalde mate van) zeggenschap toekomt zonder winstrechten.

7. Uitkeringen aan aandeelhouders van de BVm

Een heikel aspect rondom de maatschappelijke onderneming is de toelaatbaarheid van uitkeringen aan haar aandeelhouders. De Aanzet bevat, in onze ogen, terecht geen absoluut maximumpercentage aan de winst die aan aandeelhouders mag worden uitgekeerd. Lezen wij de Aanzet goed, dan is in plaats daarvan gekozen voor enerzijds een zelf vorm te geven maatschappelijke reserve en anderzijds een materieel criterium waaraan het bestuur een door de algemene vergadering van aandeelhouders ("AV") genomen besluit tot uitkering moet toetsen.

Zo volgt uit de toelichting dat de winst die voor het maatschappelijk doel aan de reserves is toegevoegd, niet tot uitkering dient te komen.²¹ Hieruit lijkt te volgen dat een aparte maatschappelijke reserve moet worden aangehouden. Dat deel van de winst dat het maatschappelijk doel als bestemming krijgt, wordt jaarlijks aan deze maatschappelijke reserve toegevoegd – die vervolgens weer kan worden ingezet ten behoeve van de maatschappelijke doelstelling. Deze maatschappelijke reserve mag dus worden aangesproken in het kader van het maatschappelijk doel, waaronder de uitbreiding van de onderneming of het doen van vervangingsinvesteringen, en in tijden van nood ter ondersteuning van de onderneming, maar komt niet meer voor uitkering in aanmerking. Een vraag die daarbij speelt is, of het wetsvoorstel zover zal gaan dat deze maatschappelijke reserve daarin wordt aangemerkt als een wettelijke reserve. Indien hiervoor wordt gekozen, dan zou hierdoor een additionele rem komen op de uitkeringsruimte omdat in dat geval de beperkte balanstest van toepassing zal zijn op iedere BVm. Deze beperkte balanstest brengt mee dat de AV (of het daartoe in de statuten aangewezen orgaan)

²¹ Aanzet, p. 12.

van een BV alleen bevoegd is tot bestemming van de winst en tot vaststelling van uitkeringen, voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden. Kent een BV geen wettelijke of statutaire reserves, dan is de beperkte balanstest niet van toepassing op de BV. Verduidelijking op dit punt zou gewenst zijn. In dat geval kan meteen worden verduidelijkt of de maatschappelijke reserve wel voor uitkering in aanmerking komt in het geval dat de aandeelhouders gerekend mogen worden tot de groep stakeholders wiens maatschappelijk belang het doel van de BVm tracht te bevorderen.²²

Het bestuur krijgt verder, naast de gebruikelijke (beperkte) plicht om een uitkering tegen te houden, een additionele plicht om uitkering aan aandeelhouders te weigeren. Het bestuur moet namelijk zijn goedkeuring weigeren aan een uitkeringsbesluit van de algemene vergadering, als het meer dan gereede twijfel heeft of behoort te hebben dat die uitkering de BVm belemmert haar maatschappelijk doel voorop te stellen. Met voorop stellen wordt bedoeld dat dit niet verderstrekkend is dan de instandhouding en langetermijnbelangen van de BVm dat toelaten.²³ Deze materiële norm biedt meer ruimte voor maatwerk dan een maximum percentage of een bandbreedte. Een keerzijde daarvan is dat het voor het bestuur lastiger kan zijn om te beoordelen of een voorgenomen uitkering de toets kan doorstaan. De beoordelingsmarge voor het bestuur zoals voorzien in de Aanzet is weliswaar ruimer dan bij een gewone BV maar desalniettemin beperkt. Bij de BV kan het bestuur alleen de goedkeuring weigeren indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden. Bij de BVm mag het bestuur, daarnaast, zijn goedkeuring alleen weigeren als voldoende duidelijk is dat de uitkering het vooropstellen van het maatschappelijk doel belemmert. Enkele aanwezigheid van twijfel bij het bestuur is niet voldoende. Indien er redelijkerwijs discussie mogelijk is over de strijdigheid van een uitkering met het voorop stellen van het maatschappelijk doel, zal het bestuur immers de goedkeuring van de vaststelling niet mogen ontzeggen. In dat

²² Zie in dit kader ook de opmerkingen in de Aanzet op p. 11: "Uitkeringen komen immers niet ten goede aan het maatschappelijk doel". Of dat waar is hangt immers af van de vraag wie de aandeelhouder is of aandeelhouders zijn aan wie wordt uitgekeerd.

²³ Aanzet, p. 14.

geval komt het voordeel van de twijfel voor het bevoegde orgaan dat het besluit – wij nemen aan het besluit tot uitkering - heeft genomen (in de regel de AV). Opmerkingen in de Aanzet dat de meeste winst dient terug te vloeien naar de onderneming ten behoeve van het maatschappelijk doel en dat een bestemming ten behoeve van het maatschappelijk doel van (ten minste) 50% van de over een boekjaar gemaakte winst geschikt is als referentiepunt, geven het bestuur wel handvatten bij de beoordeling of goedkeuring aan een bepaalde uitkering dient te worden geweigerd. Hoewel het genoemde referentiepunt uiteraard geen wet van Meden en Perzen is, en het heel goed mogelijk kan zijn dat een financieel ruimhartiger uitkeringsbeleid wordt gehanteerd om bijvoorbeeld in staat te zijn voldoende kapitaal aan te kunnen trekken voor een gewenste groei, zal een uitgebreidere motivering van het bestuur geboden zijn wanneer bij een uitkering van meer dan 50% van de winst goedkeuring wordt verleend. In de regel zal het winst- en uitkeringsbeleid overigens reeds in een dergelijke motivering voorzien. Meer nog, zullen zwaardere eisen aan de motivering worden gesteld indien wordt afgeweken van het eerder op voorstel van het bestuur door de AV vastgestelde winst- en reservebeleid. Desalniettemin zijn er zoveel factoren waar rekening mee gehouden mag worden, dat goedkeuring naar wij vermoeden niet snel geweigerd zal worden. Heel bijzonder is dat ook niet, omdat bij veel maatschappelijke ondernemingen de bevordering van het maatschappelijk doel versmolten zal zijn met de bedrijfsvoering en veeleer terug te vinden zal zijn in de operationele kosten en niet zozeer in de winst die uiteindelijk overblijft.²⁴

Door de open norm is echter goed voorstelbaar dat de beoordeling door het bestuur in twijfel wordt getrokken door belanghebbenden, die daartoe mogelijk een (enquête)procedure kunnen (laten) entameren. Het vooruitzicht om in juridische procedures verwikkeld te geraken over uitkeringen aan aandeelhouders zou weleens een afschrikwekkend effect kunnen hebben op maatschappelijke ondernemers. Dat kan niet de bedoeling zijn van een voorstel dat juist de maatschappelijke onderneming beoogt te stimuleren.

²⁴ Zie in dit kader ook de reactie van Triodos op de BVm-consultatie die terecht opmerkt dat bij de uitkering van winst naar het complete plaatje gekeken dient te worden, waaronder de operationele kosten ten behoeve van het na te streven maatschappelijke doel.

Een alternatieve mogelijkheid zou kunnen zijn om de belanghebbenden een recht van verzet toe te kennen ten aanzien van de besluitvorming over uitkeringen door het bestuur, zoals wel gesuggereerd door de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht in haar reactie op de BVM-consultatie. Het voornemen om een uitkeringsbesluit goed te keuren zou dan door het bestuur van de BVM moeten worden aangekondigd op haar website²⁵ en bij de Kamer van Koophandel, waarna belanghebbenden gedurende een maand daartegen in verzet kunnen komen indien zij menen dat de uitkering het voorop stellen van het maatschappelijk doel zal belemmeren. Na afloop van deze verzettermijn kan de BVM de griffie van de rechtbank om een verklaring van non-verzet vragen, waarna het bestuur het besluit van de algemene vergadering kan goedkeuren. Belanghebbenden zouden dan in beginsel niet (al dan niet via een belangenvereniging of -stichting), nadat de uitkering is geëffectueerd, een (enquête)procedure moeten kunnen instellen om de handelwijze van het bestuur rondom de uitkering aan de orde te stellen.

8. Keuze voor aanneming en beëindiging van de BVM

Voor het aannemen van het BVM-regime gelden drie vereisten:

- a. de bestuurders van de vennootschap moeten ten overstaan van de notaris de wil hebben geuit dat de BVM-wet op de vennootschap onvoorwaardelijk van toepassing is;
- b. de statuten van de BV moeten, op het tijdstip van de wilsuiving van de bestuurders, in overeenstemming zijn met de eisen die de BVM-wet daaraan stelt; en
- c. een notaris dient in een notariële akte te verklaren dat is voldaan aan de onderdelen a en b.

Waar in de voorgestelde tekst wordt gesproken over het uiten van de wil door *de bestuurders*, staat in de toelichting dat het gaat om de wilsuiving van *het bestuur*.²⁶ Deze zinsneden leveren dan ook enkele vragen op. In hoeverre dient er een besluit van het bestuur ten grondslag te liggen aan de wilsuiving ten overstaan van de notaris door de bestuurders? Het uiten van de wil aan de notaris zal normaliter immers worden aangemerkt als een vertegenwoordigingshandeling. En dienen alle bestuurders, dus unaniem,

²⁵ Wij komen verderop nog uitgebreid terug op de verplichting om belangrijke informatie verplicht openbaar te maken op de website van de maatschappelijke onderneming.

²⁶ Aanzet, p. 4.

voor het van toepassing verklaren van de BVm-wet te stemmen of is, zoals gebruikelijk, een gewone meerderheid voldoende? Of moeten wij in deze tekst een beperking lezen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van individuele bestuurders en is er slechts sprake van een rechtsgeldige wilsuiting ten overstaan van de notaris als deze vertegenwoordigingshandeling wordt verricht door alle bestuurders gezamenlijk? En indien niet, moeten wij er dan van uitgaan dat ook een zelfstandig vertegenwoordigingsbevoegde bestuurder de wil van de vennootschap kan uiten ten overstaan van een notaris, zelfs zonder dat de andere bestuurder(s) daarmee heeft/hebben ingestemd? Wij menen dat enige verduidelijking op zijn plaats is. Deze verduidelijking geldt in mindere mate ook voor de beëindiging van de toepasselijkheid van de BVm-wet. In de Aanzet is duidelijk geregeld dat daarvoor een besluit van het bestuur vereist is. Zonder nadere toelichting gaan wij ervan uit dat dit besluit, zoals gebruikelijk, met een gewone meerderheid kan worden genomen tenzij de statuten (of een bestuursreglement) anders bepalen.

Daarnaast vragen wij ons af of, indien een raad van commissarissen is ingesteld, deze raad van commissarissen niet ook een goedkeuringsrecht zou moeten toekomen indien het bestuur besluit tot aanneming dan wel beëindiging van de toepasselijkheid van de BVm-wet?

Bij de aanneming en beëindiging van het BVm-regime is in de Aanzet geen expliciete rol voor de aandeelhouders weggelegd. Om het maatschappelijk doel op de juiste, door de BVm-wet voorgestane, wijze in de statuten op te nemen zal toch in de meeste gevallen wel een statutenwijziging nodig zijn. Dat betekent dat de aandeelhouders zich daarover moeten uitspreken, omdat statutenwijziging een besluit van de algemene vergadering vereist. Denkbaar is echter ook dat een BV al een doel heeft dat voldoet aan de BVm-wet, zodat er geen statutenwijziging noodzakelijk is. Dan zou, volgens het systeem van de Aanzet dat uitgaat van een verklaring van de bestuurders van de BV, de aandeelhouders geen zeggenschap over het aannemen van de BVm-status hebben – en er mogelijk zelfs niet in gekend hoeven te worden. Gelet op de vergaande gevolgen van het BVm-predikaat, juist ook voor aandeelhouders (denk bijvoorbeeld aan de beperking van winstuitkeringen), zijn wij er voorstanders van om voor te schrijven dat het bestuursbesluit om de BVm-status aan te vragen moet worden

goedgekeurd door de algemene vergadering. Wij zouden niet zo ver willen gaan dat instemming van *alle* aandeelhouders voor het aannemen van de BVm-status noodzakelijk is.²⁷ Dat lijkt ons niet goed werkbaar. In plaats daarvan kan een versterkte meerderheid van tweederde van de stemmen, eventueel uitgebracht in een vergadering waarin ten minste de helft van het geplaatste kapitaal aanwezig of vertegenwoordigd is, worden voorgeschreven.²⁸

Eenzelfde systematiek staan wij voor bij de vrijwillige beëindiging van de BVm-status. Ook daarvoor volstaat in de Aanzet enkel een bestuursbesluit met een recht van verzet van belanghebbenden.

9. Fusie en splitsing

De aanvullende bescherming die de Aanzet biedt aan belanghebbenden van een BVm als deze partij wordt bij een juridische fusie of splitsing, lijkt ons correct. Verzet kan worden ingesteld als het voorstel tot fusie of splitsing strijdig is met het maatschappelijk doel van de BVm of als een belanghebbende door de voorgestelde fusie of splitsing zodanig in zijn belang bij de voortgezette toepasselijkheid van de BVm-wet wordt geschaad, dat het dulden van de uitvoering daarvan in redelijkheid niet van hem kan worden gevergd.

Wij zien niet in waarom het verzetrecht, zoals de Aanzet aangeeft, alleen zou moeten gelden bij een fusie of splitsing met een verkrijgende rechtspersoon die geen BVm is. Denkbaar is dat de hiervoor genoemde verzetgronden van toepassing zijn bij elke juridische fusie of splitsing waarbij de BVm verdwijnt, dus ook als de verkrijgende rechtspersoon een BVm is. De maatschappelijke doelen van de bij de fusie of splitsing betrokken BVm's kunnen namelijk erg uiteenlopen dat belanghebbenden daartegen in verzet moeten kunnen komen.

²⁷ Zie Stokkermans, 2021 die daarvan uit lijkt te gaan.

²⁸ Het is de vraag of in dat geval de aandeelhouders die tegenstemmen de kans moet worden geboden om uitgekocht te worden. Een dergelijke regeling zouden wij echter niet aan willen bevelen.

10. Openbaarmaking in een landelijk verspreid dagblad

In de Aanzet wordt voor bekendmaking van een beëindigingsbesluit, fusie- of splitsingsvoorstel, niet verwonderlijk, vereist dat de deponering van dat besluit of voorstel bij de Kamer van Koophandel wordt aangekondigd in een landelijk verspreid dagblad. Wij sluiten ons aan bij de kritiek op deze wijze van aankondigen.²⁹ Hierdoor wordt de kracht van de mogelijkheid om in verzet te komen ondergraven. Niet alleen is het niet realistisch om te verwachten van belanghebbenden dat zij alle landelijk verspreide dagbladen in de gaten houden, maar er zijn ook diverse andere (minder kostbare) mogelijkheden voorhanden om stakeholders tijdig en effectief te informeren. Juist van maatschappelijke ondernemingen wordt verwacht dat zij op diverse manieren informatie communiceren aan hun belanghebbende. In de regel zal dat onder meer gaan via het openbaar maken van relevante informatie op hun website. Het ligt dan ook voor de hand dat een dusdanig ingrijpend besluit om de BVm-status te beëindigen dan wel om te fuseren of splitsen, naast eventueel openbaarmaking in een landelijk verspreid dagblad, ook dient te worden verspreid via de gebruikelijke communicatiekanalen (denk aan twitter en sociale media) en in ieder geval opvallend op de hoofdpagina van de website van de onderneming vermeld dient te worden.³⁰

²⁹ Zie ook Zilliken-Loos, Crul & Schriemer, *Maandblad voor Ondernemingsrecht*, 2021, p. 117 waarin zij verwijzen naar R.H. Maatman, Verlos ons van het landelijk verspreid dagblad!, WPNR 1996, afl. 6250, p. 930-932, H. ten Voorde, Drie stellingen. Deponering, publicatie en verzet, WPNR 2007, afl. 6703, p. 243-245, R.H. Maatman, Commissie Modernisering Beleggingsinstellingen: transparantie en governance, Ondernemingsrecht 2005/42, G.C. van Eck & E.R. Roelofs, Richtlijn 2009/109/EG tot wijziging van de Tweede, Derde, Zesde en Tiende richtlijn en het Wetsvoorstel 32 038, Ondernemingsrecht 2010/18, H. Koster, Enkele gedachten over de ontbinding van rechtspersonen, WPNR 2017, afl. 7162, p. 681-689 en J. van der Kraan, De groepsvrijstelling van art. 2:403 BW, enkele actualiteiten en aandachtspunten, TOP 2018/165. Zie ook Van Dooren, die in verband met de 403-verklaring een notificatiesysteem voorstelt waardoor publicatie in een landelijk verspreid dagblad niet meer nodig zou zijn, zie E.A. van Dooren, De aansprakelijkheid op grond van een 403-verklaring (diss. Utrecht; IVOR nr. 122), Deventer: Wolters Kluwer 2021, par. 8.5.2

³⁰ Zie ter inspiratie art. 2:35 lid 6 BW. Er kan uiteraard ook voor gekozen worden om niet te verplichten dat deze informatie op de hoofdpagina moet worden geplaatst. Voorkomen moet echter worden dat dergelijke informatie ergens op de website wordt verstopt.

11. Enquêteprocedure

De Aanzet voorziet uitdrukkelijk in het openstellen van de enquêteprocedure ten aanzien van de BvM voor stichtingen of verenigingen die collectieve belangen van anderen behartigen. Het enquêterecht is een zwaar juridisch middel, dat aldus toch vrij gemakkelijk binnen het bereik van (een groep) belanghebbenden komt met alle mogelijke gevolgen voor de BvM en haar bestuurders (en commissarissen) van dien. De noodzaak om naar de Ondernemingskamer te kunnen stappen om het beleid en de gang van zaken bij een maatschappelijke onderneming te toetsen enerzijds en de belangen van de maatschappelijke onderneming om niet te lichtvaardig onderdeel te worden van een enquêteprocedure anderzijds lijken in de Aanzet nog niet geheel in balans. De ontvankelijkheidsdrempel is nu dusdanig laag, dat de keuze voor het worden van een BvM gepaard gaat met een aanmerkelijk *litigation* risico. Wij vrezen dat dit risico veel ondernemingen ervan zal weerhouden om te kiezen voor de BvM. Onzes inziens zullen er additionele ontvankelijkheidsvereisten moeten gelden voordat de stap naar de Ondernemingskamer – als *ultimum remedium* – kan worden genomen. De vereisten van het vooraf schriftelijk bekendmaken van de bezwaren zodat de vennootschap redelijkerwijze de gelegenheid heeft gehad deze bezwaren te onderzoeken en naar aanleiding daarvan maatregelen te nemen, zoals volgt uit art. 2:349 BW, is onzes inziens geschikt als ontvankelijkheidsvereiste voor degenen die krachtens de wet en de statuten bij de organisatie van de vennootschap zijn betrokken, zoals aandeelhouders, bestuurders of de raad van commissarissen, maar is te licht voor het geval zoals voorzien in de Aanzet waarbij een belangenvereniging of -stichting het recht krijgt om een enquêteprocedure te beginnen.³¹

Opmerkelijk is daarbij dat in wezen de collectieve actie het enquêterecht wordt binnengehaald.³² Een nadere toelichting op de redenen voor de keuze om, naast de gebruikelijke partijen die op grond van Boek 2 BW het recht

³¹ Te meer omdat de Ondernemingskamer weinig hoge eisen stelt aan het "bezwarenbriefje".

³² Het komt uiteraard vaker voor dat bepaalde belangenverenigingen een enquêteprocedure beginnen in naam van gedupeerde aandeelhouders, zoals bijvoorbeeld de VEB, maar ook in die procedures moet de VEB geflankeerd worden door een dusdanige groep aandeelhouders die gezamenlijk voldoen aan de ontvankelijkheidsdrempel om ontvankelijk te worden verklaard.

op enquête hebben, een belangenvereniging of -stichting dat recht te geven, is op zijn minst gewenst.

Wij zouden ons verder kunnen voorstellen dat, in plaats van het verschaffen aan belangenverenigingen en -stichtingen van toegang tot de Ondernemingskamer, wordt gekozen voor een ontslagprocedure zoals opgenomen in het stichtingenrecht in art. 2:298 BW. Deze procedure, waarin belanghebbenden en het openbaar ministerie om ontslag van bestuurders (en vanaf 1 juli 2021 ook toezichthouders) kunnen verzoeken, heeft inmiddels haar sporen verdient in de context van non-profit and not-for-profit instellingen en lijkt ons (mede) daarom ook goed te kunnen passen binnen de context van de maatschappelijke ondernemingen. De procedure is in zoverre flexibel gebleken, dat zelfs (aan het enquêterecht gelijkende) voorzieningen mogelijk zijn.

12.Tenslotte: belang van informatie & stimulerende campagne

Naast deze inhoudelijke aanscherping van de regeling staat het nieuwe kabinet voor de uitdaging om in gesprek te gaan met het bedrijfsleven. In een tijd waarin de samenleving eist dat de economie weer gaat werken voor burgers, werknemers, de natuur en toekomstige generaties, wordt het tijd brede lagen van ondernemers te verenigen rond een gemeenschappelijke vlag. Anders dan de reguliere BV – die louter toeziet op het ordelijk verloop van het economisch verkeer en de juridische aansprakelijkheid van de ondernemer regelt – vormt de BVm een uitstekend juridisch instrument om daar bovenuit ook de samenleving te dienen.

De tijd is nu gekomen dat de overheid bedrijven aanspoort zich bekommeren om de sociale, culturele, economische en milieu-uitdagingen van onze samenleving – en dit ook in hun statuten tot uitdrukking brengen. Naast het koude aandeelhouderskapitalisme krijgt onze economie met de BVm een nieuw instrument tot haar beschikking om op een verantwoorde en ondernemende manier financieel-economisch te blijven functioneren en tegelijkertijd op een warme manier invulling te geven aan maatschappelijke waardecreatie. De BVm vormt daarbij als rechtsvorm een waardevolle bescherming tegen aandeelhouders die menen dat hun korte-termijn financieel belang voorrang moet krijgen.

Een goede overheids campagne is daarom cruciaal om niet alleen te stimuleren richting BvM maar ook om *green washing* te voorkomen. Duidelijk dient te zijn dat als je de M zegt van maatschappelijk, je ook de "R" zegt van rapporteren en je daar op aanspreekbaar bent. Het verdient ook aanbeveling om de relatie met de brede variatie aan reeds bestaande (en mogelijk toekomstige) labels op te helderen. De BvM is zo gezien een overkoepelend juridisch signaal naar diverse stakeholders in de maatschappij³³, die kan worden aangevuld met bijvoorbeeld een Code Sociale Ondernemingen, een gecertificeerde B Corp of een PSO, maar ook met juridische inrichting gebaseerd op steward-ownership.

³³ In lijn met de aanbevelingen zoals gedaan in het rapport van de Universiteit Utrecht "Versnelling en verbreding sociaal ondernemerschap" uit 2019.